

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2019: tilinpäätöksen raportointi

Toimiala: Hyvinvointitoimiala

Palvelualue: Perhe- ja sosiaalipalvelut

1 Taloudelliset tavoitteet

1.1 Määrärahat

1.000 €	TP 2018	TAM 2019	TP 2019
Tulot	12 026	9 603	10 677
Menot	107 588	101 054	114 135
Netto	95 561	91 451	103 458
Muutos-%	+6,0 %	-4,3 %	+8,3 %

2 Resurssien käyttö

2.1 Työvoiman käyttö

	TP 2018	TAM 2019	TP 2019
Htv	792,5	797	813
Palkat ja palkkiot	30 054	29 895	31 727
Sijaistus %	64,7 %	65%	64,5%
Sairauspoissaolo%	4,3 %	3,5%	4,4%

3 Tunnusluvut

3.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Toteuma 2017	Toteuma 2018	TA 2019	Toteuma 2019
Ehkäisevä terveydenhuolto ja varhainen tuki				
Neuvolat:				
• kotikäynnit (terveydenhoitajat)	87%	82%	90%	79%
• arvio erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrästä	11%	12%	18%	5,6%
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto:				
• erityisen tuen tarpeen muk. käynti (oppilaat, perusopetus)	13,3%	7%	18%	4%
• erityisen tuen tarpeen muk. käynti (lukio, ammat. oppil.)	8,4%	8%	18%	2,75%
• erityisen tuen tarpeen muk. käynti (amk)	2,4%	2%	10%	1,3%
Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteliasiakkaat	321	385	425	414
Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelitunnit	27584	32760	30000	38082
Neuvolan perhetuen piirissä olevat alle 1-v perheet (% / perheiden määrä)	6% / 545 kotikäyntiä/101 asiakasta	122/474 7,0%	70 perhettä ja 700 käyntiä	146/ 433 9,2 %
Hoito- ja palvelutakuut:				
Asetuksen mukaiset terveystarkastukset				
• Äitiysneuvola (laajat)	93%	100%	95%	82%
• Lastenneuvola (laajat)	66%	100%	90%	92%
• Perusopetus (laajat)	81%/9000	90%/8461	95%	100%
• Terveystarkastus (2. aste: lukio, ammatillinen oppilaitos)	70%/4762	85%/4712	85%	100%
• Terveystarkastus (amk, ensimmäisen opiskeluvuoden terveystarkastuksessa käyneet)	25%/671	33%/731	25%	30%
Psykososiaaliset palvelut				
Kasvatus ja perheneuvola				
• Asiakkaat	1790	1782	1700	1700
• Käynnit	9399	8898	9500	8945
• Jono		ei toteudu, kii-reasiakas < 2 vrk	<21 vrk	ei toteudu 2 vrk tot
Psykologiyksikkö				
• Asiakkaat	1515	1039	1000	1129

Tunnusluku	Toteuma 2017	Toteuma 2018	TA 2019	Toteuma 2019
- Käynnit - Jono < 21 vrk	6271	4392 ei toteudu, kiireisasiakas < 2 vrk	3500 < 21 vrk	4628 ei toteudu toteutuu
Esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen psykologit - asiakkaat - Käynnit Opiskelijahuoltolain palvelutakuu: palveluihin pääsy < 7 vrk	1293 4314	1998 7674 90 %	4000 6000 95 %	2235 8765 88 %
Perheoikeudellinen yksikkö - sopimuksia määrä - henkilöitä - elatussopimuksia - huolto- ja tapaamissopimuksia - sopimuksia lapsen huollosta - tapaamissopimuksia	3893 2717 2085 689 661 458	4994 3291 2634 818 797 745	tasainen tasainen seurantamittari seurantamittari seurantamittari seurantamittari	5266 2828 1978 1575 818 895
Päihdehuollon asumispalveluiden ostopalvelujen asiak- kaiden määrä, poikkileikkaus: - tehostettu palveluasuminen - palveluasuminen - tuettu asuminen asumispalveluiden menot, yhteensä (tuhat euroa)	197 42 37 119 2 754	232 38 45 150 3 721	nouseva tasainen tasainen nouseva laskeva	285 45 43 197 3 938
Päihdehuollon asumispalveluiden omien yksiköiden yk- siköissä asiakkaiden määrä, poikkileikkaus: - tehostettu palveluasuminen/laitosasuminen - palveluasuminen - tuettu asuminen - asumisvuorokaudet (kumulatiivinen)	161 18 50 96 58447	186 15 68 104 53895	tasainen tasainen tasainen nouseva laskeva	158 20 49 89 47689
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden ostopal- velujen asiakkaiden määrä, poikkileikkaus: - tehostettu palveluasuminen - palveluasuminen - tuettu asuminen asumispalveluiden menot, yhteensä (tuhat euroa)	509 164 203 142 11 261	575 167 213 197 11 934	laskeva laskeva tasainen laskeva laskeva	606 163 204 239 11 363
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden omien yk- siköiden asiakkaiden määrä, poikkileikkaus - tuettu asuminen - asumisvuorokaudet (kumulatiivinen)	15 3283	21 6239	tasainen tasainen	22 6599
Sosiaalityö				
Aikuissosiaalityö Aikuissosiaalityön asiakassuunnitelmat	..	..	lähtötaso	1009

Tunnusluku	Toteuma 2017	Toteuma 2018	TA 2019	Toteuma 2019
• Aikuisosiaalityön palvelutarpeen arvioinnit	..		lähtötaso	397
Palveluohjaus				
• Toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä	3 633	3595	3 400	3416
• Toimeentulotuen eurot (Täydentävä, ehkäisevä, kuntouttavan kaikki eri muodot; kumulatiivinen, ei pakolaisten ja paluu- muuttajien toimeentuloki, tuhat euroa)	1 714	1 558	1 448	1 487
• Myönnetty sosiaaliset luotot	-	..	lähtötaso	29
Toimeentulotuen palvelutakuut:	pääsääntöisesti to- teutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu
• Muu kuin kiireellinen tapaus				
• Pääsy keskustelemaan toimeentulotuesta sosiaali- työntekijän tai -ohjaajan kanssa	toteutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu
Lapsiperhesosiaalityö				
• Lastensuojeluilmoitusten määrä	5978	6509	6200	6956
• Lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten määrä	2887	3163	2800	3196
• Lapsiperhesosiaalityön palvelutarpeen arvioinnit	..	..	lähtötaso	1118
• Lapsiperhesosiaalityön asiakassuunnitelmat	..	..	lähtötaso	702
• Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä	612	1006	800	1350
• Erityistä tukea saavan lapsen asiakassuunnitelmat	..	..	lähtötaso	696
• Perhetyö, palvelun piirissä olevien				
o lapsiperheiden määrä	..	..	lähtötaso	26
o erityistä tukea saavien lasten perheiden määrä	66	112	250	177
• Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukainen palvelutakuu				
o lastensuojelutarpeen välitön tilanearvio	toteutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu
o lastensuojelutarpeen selvityksen vireille tulo	-	..	< 7 vrk	toteutuu 98 %
o lastensuojelutarpeen selvitys valmis	-	..	< 3 kk	toteutuu 98 %
Lastensuojelu				
Lastensuojelun avohuolto				
• asiakkaana olevat 0-17-vuotiaat	1600	1530	1400	1357
• asiakassuunnitelmat	..	..	lähtötaso	716
• Lastensuojelun tehostettu perhetyö	377	311	300	308
o perheiden määrä (kumulatiivinen, v. 2018 saakka lastensuojelun perhetyö ja inten- siiviperhetuki)	(100+279)	(90+205)		

Tunnusluku	Toteuma 2017	Toteuma 2018	TA 2019	Toteuma 2019
• Vuoden aikana huostaan otetut lapset	65	47	pysyy ennallaan	45
• Avohuollon sijoitukset yhteensä (* 2018 eteenpäin)	..	195	laskeva	218
o omiin vastaanottokoteihin/ *perhetukikeskuksiin	65	63*	laskeva	60
o omiin pitkäaikaislaitoksiin	11	14	laskeva	24
o päiväystysperheisiin	21	29	nouseva	24
o ostopalvelulaitokseen	..	105	laskee 2018 tasosta	122
Ostopalvelulaitoksien menot, yhteensä (tuhat euroa)	4 822	4 921	laskeva	5 335
• Kiireelliset sijoitukset yhteensä (* 2018 eteenpäin)	..	144	laskee 2018 tasosta	169
o omiin vastaanottokoteihin/ *perhetukikeskuksiin	80	73*	tasainen	92
o omiin pitkäaikaislaitoksiin	9	8	laskeva	24
o päiväystysperheeseen	36	30	nouseva	43
o muuhun perheeseen	..	28	tasainen	23
o ostopalvelulaitokseen	..	27	laskee 2018 tasosta	21
Ostopalvelulaitoksien menot, yhteensä (tuhat euroa)	488	699	laskeva	507
Lastensuojelun sijaishuolto				
• Sijoitettujen huostaan otettujen lasten määrä poikkileikkausajankohtana yhteensä	380	377	laskeva	365
• omat laitokset	60	61	laskeva	56
• ostopalvelulaitokset	102	104	laskeva	87
• perhehoito	218	212	nouseva	222
• toimeksiantosuhteinen perhehoito	184	188	nouseva	200
• ammatilliset perhekodit	34	24	nouseva	22
• Huostaanotettujen lasten sijoitusten kustannukset (tuhat euroa)	31 483	31 826	laskeva	32 537
• laitoshuolto			laskeva	
o omat lastenkodit	10 591	10 764	tasainen	10 272
o ostopalvelulaitokset	11 882	11 805	laskeva	13 083
• perhehoito			nouseva	
o toimeksiantosuhteinen perhehoito	6 236	6 878	nouseva	7 208
o ammatillinen perhekoti	2 774	2 379	nouseva	1 973
• Lakautetut huostaanotot	13	11	seurantamittari	13
Jälkihuolto				
• tukiasumisen piirissä olevien nuoret	77	85	tasainen	78
• Sijoitettut jälkihuollettavat nuoret poikkileikkajajankohtana yhteensä	21	21	laskeva	16
• omat laitokset	0	0	tasainen	0
• ulkopuoliset laitokset	11	11	laskeva	4
• perhehoito				
• toimeksiantosuhteinen perhehoito				12

Tunnusluku	Toteuma 2017	Toteuma 2018	TA 2019	Toteuma 2019
• ammatillinen perhekoti	8 2	12 3	tasainen tasainen	11 1
Varsinais-Suomen sovittelutoimisto				
• sovittelualoitteiden määrä	1013	1265	800	1259
Turun seudun tulkkikeskus				
• tulkaustuntien määrä	44680	43398	40 000	39268
• käännössivujen määrä	6674,5	6218	6 000	5117
Koko palvelualueen yhteiset:				
Asiakastytyväisyysskyselyt:				
• kouluarvosana (ka) asteikko 1-10	8,5	8,8	parempi kuin 2018	8,7
• palvelun arviointi (ka) asteikko 1-5	4,1	4,5	parempi kuin 2018	4,4

Palvelualuejohtajan nostot/yhteenveto tilinpäätöksestä:

Perhe- ja sosiaalipalveluissa tehtiin vuoden 2019 alussa laaja, erityisesti sosiaalityötä ja lastensuojelua koskeva organisaatiomuutos ja uudistettiin palvelutuotannon toimintamalleja. Mittavasta muutoksesta huolimatta palvelutuotanto pystyttiin toteuttamaan pääsääntöisesti operatiivisen sopimuksen mukaisesti. Talousarvio ylittyi vuoden aikana erityisesti ostopalveluissa, myös henkilöstökustannukset ylittivät budjetoidun. Menobudjettia korjattiin 3. osavuosikatsauksen perusteella 10,4M€:llä, mutta tämänkin jälkeen ostopalvelujen käyttö ylittyi 1,5 M€:llä.

Lapsiperheiden kotipalvelua järjestettiin tarvetta vastaavasti, perheiden määrä pysyi v. 2018 tasossa, mutta tuntimäärä ja siten myös kustannuksen kasvoivat niin, että varattu määräraha ylittyi. Nuorten perustason mielenterveystyötä vahvistettiin lisäämällä koulupsykologeja ja yhdessä terveystieteiden kanssa hankkimalla 10 psykiatrista sairaanhoitajaa yläkoulujen ja toisen asteen oppilaiden tueksi. Valtuuston edellyttämä maksuton ehkäisy aloitettiin loppusyksystä. Palvelualueen toiminnan muutoksella vahvistettiin palvelurakenteen painottumista varhaisempaan tukeen, tämä näkyy lapsiperhesosiaalityössä asiakasmäärän kasvuna ja sosiaalihuoltolain mukaan erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrän ja myös palvelujen käytön lisääntymisenä. Vastaavasti lastensuojelun tarve on vähentynyt, kun perheitä tukevaa palvelua voidaan tarjota myös ilman lastensuojelun asiakkuutta.

Lastensuojelun kustannukset kasvoivat, vaikka asiakkaita oli aiempaa vähemmän, asiakasmäärä pieneni niin avo- kuin sijaishuollossakin. Sijaishuollossa muille kunnille maksettavat huostaanoton kustannukset lisäsivät menoja. Perhehoitoa on pystytty lisäämään niin, että noin 55% huostassa olevista lapsista on voitu sijoittaa perheeseen, yhä useammin myös läheisperheeseen. Perhehoito on myös merkittävästi laitoshoidon halvempaa. Kiireellisiä ja avohuollon sijoituksia on jouduttu tekemään omien laitosten ollessa täynnä ostopalvelulaitoksiin. Vapaita lastensuojelulaitospaikkoja on ollut vaativahoitoisille lapsille niukasti, mikä on pakottanut käyttämään myös hyvin kalliita sijaishuoltopaikkoja, esimerkkinä EHO (= erityinen huolenpito) jaksojen kustannus n. 590 000€, sijoitettuja lapsia 21, hoitovuorokausia 1175. Avohuollossa perhekuntotusta käytetään edelleen paljon tavoitteena huostaanottojen tarpeen välttäminen. Lastensuojelun asiakaskunta on entistä vaativampaa ja pidempiaikaisempia palveluita tarvitsevaa. Perheet ovat usein moniongelmaisia ja ongelmat ylisukupolvisia. Tukitoimilla estetään pitkäaikainen sijoitus kodin ulkopuolelle. Kiireellisten sijoitusten lisääntyminen on ollut valtakunnallinen trendi, joka näkyy nyt Turussakin. Sosiaalityöntekijöitä ei ole saatu rekrytoitua tarvetta vastaavasti, mikä osaltaan on vaikuttanut ostopalvelujen käytön lisääntymisen ja pidempiin ostopalvelujaksoihin.

Sosiaalityön palveluohjaus ja aikuissosiaalityö alkoivat rakentua työikäisten sosiaalityön kokonaisuudeksi. Toimintulotuksessa korostuivat asumiskustannukset, sosiaalinen luototus oli käytössä.

Asumis- ja päihdepalveluissa tuetun asumisen kysyntä on liki kaksikertaistunut vuodesta 2017. Tuetun asumisen osuuden lisääminen on palvelurakennetavoitteiden mukaista, mutta palvelun kokonaiskäytön kasvu, myös raskaammissa palveluissa, on johtanut kustannusten voimakkaaseen ylittymiseen. Sopeuttamisohjelman toimenpiteillä lähdetään tehostamaan palvelun oikeaa kohdentumista ja pienentämään kustannuksia.